

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

จากการที่ธนาคารออมสินได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้มีการบริการทางการเงินที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนทั่วไป ที่ประกอบอาชีพอิสระรายย่อยและยังขาดโอกาสในการเข้าถึงการใช้บริการทางการเงินที่มีอยู่ในปัจจุบัน ธนาคารออมสินจึงได้เปิดให้บริการทางการเงินภายใต้ชื่อ “โครงการธนาคารประชาชน” พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการให้บริการโครงการธนาคารประชาชนให้สอดคล้องกับแนวทางตามนโยบายรัฐบาล เพราะโครงการธนาคารประชาชน เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายเศรษฐกิจรากหญ้าและหลักประกันสังคมของรัฐบาลที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2544 วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสร้างทางเลือกความช่วยเหลือด้านเงินกู้สำหรับผู้มีรายได้น้อยและผู้ประกอบอาชีพอิสระรายย่อย ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสในการสร้างงาน และสร้างรายได้ด้วยตนเองและลดการพึ่งพาเงินกู้นอกระบบ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ดำเนินการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลความสำเร็จและผลกระทบจากการดำเนินงาน ซึ่งผลการติดตามประเมินผลการทำงานโครงการธนาคารประชาชนตามประเด็นต่างๆ ชำ้ต้นสรุปว่า ในปี 2546 มีการเติบโตของสินเชื่อช้ากว่าเดิม สาเหตุสำคัญเนื่องจากในปี 2544 - 2545 เป็นช่วงเริ่มต้นการดำเนินการโครงการธนาคารประชาชนเป็นปีแรกจึงเป็นการเร่งขยายฐานลูกค้าสนองต่อการดำเนินงานเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาล แต่ในช่วงหลังมีโครงการของรัฐที่ปล่อยเงินกู้ด้วยอัตราดอกเบี้ยที่เท่ากันหรือต่ำกว่า เช่นกองทุนหมู่บ้าน จึงทำให้ประชาชนมีทางเลือกกู้เงินจากแหล่งอื่นมากขึ้น เป็นสาเหตุให้อัตราการขยายตัวของสมาชิกและจำนวนเงินให้กู้เพิ่มขึ้นอัตราที่ลดลง

ปัจจุบันสินเชื่อโครงการธนาคารประชาชนมีการขยายตัวของการให้สินเชื่อเพิ่มมากขึ้นและในขณะเดียวกันอัตราหนี้ค้างชำระของธนาคารมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นทุกปี เมื่อพิจารณาสัดส่วนหนี้ค้างชำระเกิน 3 เดือนของปี 2545 และปี 2546 ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และเพิ่มขึ้นในปีต่อๆ มา มีสาเหตุเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศไม่แน่นอน ประชาชนต้องประสบปัญหาในการประกอบธุรกิจและยังไม่กล้าตัดสินใจลงทุนในธุรกิจต่างๆ มากนัก เพราะยังขาดสภาพคล่องทางการเงิน ไม่สามารถชำระหนี้คืนให้แก่ธนาคารได้ จึงทำให้ธนาคารออมสินมีหนี้ค้างชำระเกิน

กว่า 3 เดือน ในโครงการธนาคารประชาชนอยู่กว่า 700 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 10 ของสินเชื่อ โดยหนี้เสียกว่า 700 ล้านบาทนั้น เป็นหนี้เสียที่เกิดจากการกู้ยืมในช่วง 2 – 3 ปีที่ผ่านมา จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ธนาคารต้องมีค่าใช้จ่ายในการสำรองหนี้สูญตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดเป็นจำนวนเงินที่มากตามยอดเงินต้นที่ลูกหนี้ค้างชำระ

สำหรับในพื้นที่ของธนาคารออมสินเขตเชียงใหม่ 1 ประกอบด้วยสาขาทั้งสิ้น 9 สาขา ได้แก่ เชียงใหม่ สันกำแพง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจวบคีรีขันธ์ คอยสะเก็ด บวกครกหลวง ท่าแพ หนองหอย และถนนทิพย์เนตร มีจำนวนรายที่เป็นหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้นทุกปี จากจำนวน 937 ราย เมื่อสิ้นปี 2547 เพิ่มขึ้นเป็น 2,094 ราย และ 2,578 ราย เมื่อสิ้นปี 2548 และ 2549 ตามลำดับ และมีจำนวนเงินที่เป็นหนี้ค้างชำระ จากจำนวน 13,820,981.06 บาท เมื่อสิ้นปี 2547 เพิ่มขึ้นเป็น 37,696,537.97 บาท และ 46,859,225.16 บาท เมื่อสิ้นปี 2548 และ 2549 ตามลำดับ

ตารางที่ 1.1 แสดงยอดหนี้ค้างชำระเกิน 3 เดือนสินเชื่อ โครงการธนาคารประชาชนของสาขาในสังกัดธนาคารออมสินเขตเชียงใหม่ 1

ลำดับที่	สาขา	รวมหนี้ค้าง ณ ธ.ค.2547		รวมหนี้ค้าง ณ ธ.ค.2548		รวมหนี้ค้าง ณ ธ.ค.2549	
		ราย	จำนวนเงิน (บาท)	ราย	จำนวนเงิน (บาท)	ราย	จำนวนเงิน (บาท)
1	เชียงใหม่	44	472,454.16	99	1,569,642.59	133	2,153,898.81
2	สันกำแพง	112	1,511,310.59	360	6,902,556.93	463	7,898,495.12
3	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	295	4,488,990.39	469	8,075,943.03	517	8,766,071.92
4	ประจวบคีรีขันธ์	128	1,538,324.36	258	4,162,537.18	326	5,647,916.58
5	คอยสะเก็ด	6	59,428.00	21	331,093.62	78	1,430,927.98
6	บวกครกหลวง	125	2,636,946.13	291	6,655,302.74	336	7,247,247.53
7	ท่าแพ	76	813,056.25	169	2,742,999.51	158	2,770,787.75
8	หนองหอย	119	1,986,378.18	335	5,880,842.01	443	8,534,135.67
9	ถนนทิพย์เนตร	32	314,093.00	92	1,375,620.36	124	2,409,743.80
รวมเขตเชียงใหม่ 1		937	13,820,981.06	2,094	37,696,537.97	2,578	46,859,225.16

ที่มา: กลุ่มงานแผนและพัฒนางานสาขา ธนาคารออมสินภาค 7

จากข้อมูลในตารางที่ 1 พบว่าสาขาของธนาคารออมสินเขตเชียงใหม่ 1 โดยส่วนใหญ่มีการเพิ่มขึ้นของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ทั้งจำนวนรายและจำนวนเงินสินเชื่อโครงการธนาคารประชาชน ดังนั้นเพื่อเป็นการประเมินผลการติดตามหนี้ค้างชำระให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจึงต้องศึกษาถึงวิธีการต่างๆ ที่จะสามารถนำมาลดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคาร

ธนาคารฯ จึงต้องมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อีกทั้งต้องมีแนวทางปฏิบัติที่สามารถป้องกันการเพิ่มขึ้นของหนี้ค้างชำระที่อาจเกิดขึ้นจากการให้สินเชื่อโครงการธนาคารประชาชน โดยกำหนดให้หน่วยงานในสังกัดมีแผนในการลดหนี้ค้างชำระสินเชื่อประเภทดังกล่าว และกำหนดให้การลดลงของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เป็นไปตามแบบแผนการติดตามหนี้ค้างชำระ

ดังนั้นการศึกษาวิจัยเรื่องนี้จึงเป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยใดบ้างที่อาจนำไปสู่การเกิดหนี้ค้างชำระ และวิธีการติดตามหนี้แบบใดที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการชำระหนี้คืนสูงสุด โดยการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะการเกิดหนี้ค้างชำระสินเชื่อโครงการธนาคารประชาชนของธนาคารออมสินเขตเชียงใหม่ 1 เท่านั้น เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการติดตามหนี้ค้างชำระสินเชื่อในอนาคตต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปด้านต่างๆ ของลูกหนี้รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการชำระหนี้ของสินเชื่อโครงการธนาคารประชาชน
- 2) เพื่อศึกษาผลของการติดตามหนี้ค้างชำระของสินเชื่อโครงการธนาคารประชาชนของธนาคารออมสินเขตเชียงใหม่ 1

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

- 1) ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้สินเชื่อโครงการธนาคารประชาชน
- 2) เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการติดตามหนี้ค้างชำระสินเชื่อโครงการธนาคารประชาชน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาเฉพาะสมาชิกที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อโครงการธนาคารประชาชนของธนาคารออมสินเขตเชียงใหม่ 1

1.5 นิยามศัพท์

โครงการธนาคารประชาชน หมายถึง โครงการของธนาคารออมสินที่ให้บริการสินเชื่อบุคคลรายย่อย โดยให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่ประชาชนเพื่อประกอบธุรกิจส่วนตัว

สมาชิกโครงการธนาคารประชาชน หมายถึง ประชาชนที่สมัครเป็นสมาชิกโครงการธนาคารประชาชนที่ได้รับเงินอนุมัติกู้จากธนาคารออมสินเขตเชียงใหม่ 1

หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non Performing Loans : NPLs) หมายถึง ลูกหนี้ที่มีปัญหาในการชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงินที่ค้างเกินกว่า 3 เดือน นับจากวันครบกำหนด หรือลูกหนี้ที่ค้างชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงินไม่ถึง 3 เดือน แต่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้คืนต้นเงินหรือดอกเบี้ย นอกจากนี้ยังหมายถึง ลูกหนี้ที่มีการต่ออายุสัญญา หรือลูกหนี้ที่ได้ปรับปรุงกำหนดการชำระหนี้ใหม่ โดยไม่สามารถแสดงการวิเคราะห์อย่างเพียงพอและเหมาะสมเกี่ยวกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved